Magyar könyvek külföldön

Újabb magyar könyvek külföldi megjelenései öregbítik íráskultúránk hírét a világban.

Köpeczi Béla *A Rákóczi szabadságharc és Franciaország* című műve a hágai Martinus Nijhoff kiadó gondozásában, a *Magyarország története — Unger—Szabolcs* szerkesztésében — pedig Bulgáriában lát napvilágot. *Lukács—Tarján Vidám matematika* és *Matematikai játékok* című munkája angol nyelvű változatban jelenik meg Londonban a Souvenir Pressnél. Francia kiadás előtt áll — a párizsi Office Central De Librairies-nél — a *Matematikai logika kezdőknek, dr. Varga* Tamás könyve. Ugyancsak akadt külföldi kiadója a magyar sinológia köréből két tanulmánykötetnek, egy szerzőtől, *Tőkei* Ferenc tollából. Az egyik *A kínai elégia születése*, a másik *Az ázsiai termelési mód kérdései.*

Ezer kisfilm, műszerek, lemezek

Katalógus a szemléltető eszközökről

Szezonkezdési pontossággal jelent meg a megyei Népművelési Tanácsadó *Szemléltessünk többet* című kiadványa. Az eddig évenként, kis füzetben megjelenő tájékoztatási anyag most összefoglalva, egy vaskosabb könyvecskében jut el az érdeklődőkhöz, s a Népművelési Tanácsadó gondozásában lévő Megyei Film és szemléltető eszközök tára katalógusát tartalmazza. Tematikai, betűrendi, tartalmi ismertetéssel mutatja be *a több mint ezer kisfilmet, 320 diafilmet, a hanglemeztár jegyzékét, a különböző szemléltető gépeket, tablókat* — a beszerzés gyakorlati útmutatójával s a kölcsönzési díjakkal.

A szemléltető eszközök *gazdag választékában* szerepelnek például különböző diavetítők; kérhető csillagászati távcső, csillagtérkép, emberi agy-modell, keskenyfilm vetítő, lemezjátszó, magnetofon, planetárium, mikroszkóp stb. Kölcsönözhetők kották hanglemezekkel; kaphatók szemléltető táblák a legkülönbözőbb mezőgazdasági előadásokhoz. A filmtárból kölcsönözhetők diafilmek is, melyek sokoldalú tájékoztatásra, ismeretterjesztésre alkalmasak. Szerepelnek a tematikában történelmi, politikai dokumentumfilmek, mezőgazdasági filmek, természettudományi, egészségügyi, földrajzi ismereteket nyújtó és irodalmi-művészettörténeti diafilmek is. A kisfilmek tematikája talán még ennél is sokrétűbb, kiegészítve sok közérdekű és szórakoztató filmtekerccsel is.

A népművelési posztokon tevékenykedő aktivistáknak, szakszervezeti, tanácsi, vállalati vezetőknek, a TIT-nek, a művelődési otthonoknak, sőt iskoláknak is *hasznos tudnivalót*, a szó szoros értelmében *szemléltető segítséget* ad ez a könyvecske.

Főtantárgy – a szorgalom

Középiskolások őszi műszakja a konzervgyárban

(Somogyiné felv.)

Ez a tantárgy alighanem jeles lesz. — „Ügyesek, szorgalmasak" — mondják a konzervraktárban a Szekeres Júlia, Balogh Judit, Dobó Mária, Szántó Edit, Gerlach Katalin és Wéber Júlia alkotta I. a-s lánybrigádról

Hétfő óta nyüzsgőbb, hangosabb, mozgalmasabb kép fogadja a látogatót *a Szegedi Konzervgyárban.* A szezonmunka új segítőkre talált: diákok szállták meg a termelés legkülönfélébb posztjait. Radnótisták vagyunk — mondják bemutatkozáskor.

Ötszáznyolcvan diák segédmunkás ereje — nagy segítség ez a létszámhánynyal küzdő konzerviparnak. Szegeden hagyomány már így ősz elején, tavaly is eljöttek a középiskolások. Idén a Radnóti gimnázium nyitotta a sort, őket követik majd a Ságvári gimnázium, a közgazdasági technikum, az élelmiszeripari szakközépiskola, a Tiszaparti gimnázium és a Tömörkény gimnázium diákjai. Mostantól októberig tehát megfiatalodik a gyári közösség.

A gyár egész területén paradicsombefőzésre emlékeztető illat — most kerül terítékre az idei bő termés. Ennek feldolgozásában segédkeznek a gyümölcskonyhán az első d osztályos fiúk. Némelyiküknek már bajuszkája is van, mint Kunsági Elemérnek, s ezen a bajuszon gyöngyös verejtékcsöppek csillognak.

— *Hogy megy a munka?*

— Elég jól.

— *Nehéz-e?*

— Ki lehet bírni.

Ilyen fiatalosan „hetykék" a válaszok. Pedig mindannyiukat — például *Krecsmár* Józsefet, *Tari* Istvánt és *Zombori* Jánost is — jócskán megizzasztja a dolog. Hozzák a paradicsommal teli ládákat, öntik a mosóba, aztán nagy merővel a szalagra „kanalazzák". De hát nem első találkozásuk ez a fizikai munkával; *győzik erővel,* néha meg is kell állniuk, hogy kivárják az elfogyás ütemét.

A hosszú szalag viszi, viszi a konzervnak valót: *fehér köpenyes radnótista lányok* sorakoznak mellette, szemük-kezük vigyázza, hogy rossz ne kerülhessen tovább. *Szekeres* Anna, a konzervgyár dolgozója figyeli, rendben megy-e minden. Ő itt az irányító, de a mellette álló *Gulyás* Ilonka — ő a második b.-be jár — is otthonosan érzi itt magát. Könnyű neki, ő a nyáron is *„konzervgyári diák"* volt már. Ötszáz forintot keresett akkor, s szép élményeket vásárolt ezért a summáért: külföldi utazásra költötte el.

Mindenütt gimnazistákat látni a gyár területén. *Szomora* Tamás éppen a szilvával teli jókora üvegeket rakja glédába, s indul tovább kis kocsijával *Tóth* Ferenc társaságában. Az ezervagonos raktárban, ahol szinte nyomasztó a konzervek óriási tömege — mintva, borsó meg paradicsom itt adott volna egymásnak találkozót — *az első a. osztályos lányok* két brigádja szorgoskodik. *Gerlach* Katalin és *Wéber* Julianna mutatós címkéket ragasztanak a konzervdobozokra, aztán rendre becsomagolják őket. Fürge kézzel, ügyesen csinálják; az ő brigádjuknak, mesélik *2040 doboz volt a tegnapi teljesítménye.*

Tanúk rá a gyárak, üzemek, intézmények, hogy a diákfiatalok hasznos munkával járulnak hozzá nyaranta a termelés növeléséhez. Ez az őszi „bedolgozás" is bizonyította már, hogy sokat ér ebben a nemcsak helyileg fontos iparágban. Az idei munka értékét még nem lehet felbecsülni, de segítségével bizonyára *sikerül a feldolgozás ütemét gyorsítani.*

Ami pedig a fiatalokat illeti, nekik is hasznukra válik ez a tíznapos „kirándulás" a fizikai munkába; és nemcsak erkölcsileg, hiszen szorgalmukkal az egyéni és az osztályzsebpénzt gyarapítják.

S. M.

Háromszor eladta főbérleti lakását

Egy szélhámos és áldozatai

Hónapok óta böngészte az újságok apróhirdetéseit, az utcai hirdetőtáblák albérletet ajánló céduláit a legtöbbször hiába. Ha akadt is néha olyan hirdetés, amiből remélt valamit, a megadott címen, a tárgyalás során, mikor elmondta, hogy 2 éves kislánya van, s a felesége a második gyereket várja, — újra meg újra megfeneklett minden próbálkozás. Pedig a jelenlegi albérleti szobában sem tűrik már soká, hiszen másfél éve felmondtak nekik. Ebből rengeteg baj, vita, izgalom származott, s mióta megtudta, hogy az igényelt szövetkezeti lakásra sem számíthat az idén, persze, hogy kapva kapott a kecsegtető ajánlaton.

„Albérletet keres fiatalember?"

B. Istvánt, a Bajcsy-Zsilinszky utcai hirdetőtábla előtt szólította meg Németh Józsefné:

— Albérletet keres, fiatalember?

— Igen, azt szeretnék. Csak nehéz, tetszik tudni, családos vagyok.

— Az olyannak nem adnak. De én talán segíthetnék.

— Hogyan? Tényleg? Nagyon megköszönném.

— Nekünk van egy lakásunk, amiből most elköltözünk, évekig távol leszünk. Az uram traktoros és téeszbe megy Apátfalvára.

— Hiszen ez nagyon jól jönne nekem.

— Tudja, ott veszünk tanyát, amit holnap le kellene előlegezni, a vételárat is sürgősen elő kellene teremteni. Azért szólítottam meg magát, mert gondoltam, öt évre is kivenné a lakást. Ha ki tudná fizetni egy összegben, már át is adnánk.

A szerződés és 24 ezer forint

Elmentek a Lenin körút 22. számú házba, ahol a Némethék lakása van, pincelakás ugyan, de egészséges, lakható. A hónapok óta kudarcos keresőnek megtetszett, ügyvédhez mentek, hogy egyezséget kössenek. Az ügyvéd megnyugtatta, hogy az ügylet szabályos törvényszerű. A szerződés elkészítése után B. István kifizette Németh Józsefnek öt évi albérleti díj fejében a 24 ezer forintot. Az ügyvéd jelenlétében. Aztán bejelentőlapot vett, kitöltötte és vitte a házfelügyelőnek, hogy írja alá. Az világosította fel, hogy Némethékkel már volt probléma lakás eladás, illetve csere miatt, jó lesz, ha B. István érdeklődik a lakáshivatalban. Ott tudta meg, hogy becsapták.

Egy előző és egy utólagos üzlet

Németh Józsefnek és családjának tavaly december 8-án utalták ki a Lenin körúti lakást. Hamarosan eladta Pápai Sándor, Kunágota, Bocskai utca 65. szám alatti lakosnak, annak falusi házáért. Pápai beköltözött Szegedre, aztán a hatóság kilakoltatta, mert a megállapodást szabálytalannak, őt pedig önkényes beköltözőnek minősítették. Némethék július végén ismét birtokba vették a lakást, időközben Kunágotán — ahol addig laktak? — a markukba hullott házat alaposan megbontogatták.

S most szeptember 4-én B. István 24 ezer forintjával elszelelt a család valahová, senki nem tudja pontos címüket. Talán Apátfalván lehetnek, mert két nap múlva, szeptember 6-án egy odavalósi ember szintén jelentkezett a lakáshivatalban, hogy tőle meg hatezer forintot gombolt le Németh B. Istvánnak már átadott lakásért.

Nyilván a lakásszélhámos további üzérkedéseinek elejét veszik a bűnüldöző szervek, s talán a károsultak is visszakaphatják pénzüket. De ha már a nyakára hágtak Némethék B. István és felesége pénzének, ki téríti meg a két alacsonykeresetű ember öt év óta kuporgatott, havi 700 forintos albérleti díj mellett apránként félretett vagyonkáját? Felmerül a kérdés, hogy az ügyletet lebonyolító ügyvéd helyesen járt-e el, amikor a törvényszerűségről nyugtatta meg a járatlan B. Istvánt? A lakáshivatal vezetői szerint tudnia kellett volna, hogy egész lakást albérletbe kiadni jogszabályellenes. A szerződés mégis elkészült.

S mivel Németh József öt évre lemondott a Lenin körút 22. szám alatti egy szoba konyhás lakásról azáltal, hogy ennyi időre bérbe adta azt, nem lenne-e ésszerű és ugyanakkor emberséges ezt a főbérleti viszonyt megszüntetni s a lakást B. Istvánéknak véglegesen kiutalni? Természetesen nem a Némethéknek átadott 24 ezer forint fejében.

K. J.

Vitából nem lesz üzemkémény

A Szegedi Szerszámkovács Ktsz termelése kinőtt a jelenlegi elavult műhelyekből, a ktsz ezért új központi épület építését kezdte meg a a Bajai út mellett. Még a tavalyi elképzelések szerint 1968 elején kívánták megkezdeni a munkát a korszerű, 11 milliós beruházással készülő üzemben. Sajnos mindez csak elképzelésnek látszik, az épületekről gyakrabban vitatkoztak, mint talán dolgoztak.

Az üzemház tervezését a szegedi Tervező Szövetkezetre, a kivitelezést a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalatra bízták. Már a kezdet sem ment simán. A tervező adminisztratív hibából nagyobb díjat számított a tervekért, ebből indultak az első viták. Az „eredmény": 110 ezer forinttal mérsékelték a tervezési díjat. Az építkezés sem haladt megfelelően, a villanyszerelési anyagokat később rendelték meg a kitűzött határidőnél, késtek ezzel a munkával is.

Az eredeti tervek megvalósítására nem vállalkozott az építőipari vállalat; döntőbizottsági eljárások sora következett. Kiderült, hogy a Tervező Szövetkezet a kémény tervezésnél nem végezte el a fokozott és előírt talajfeltárást, nem tartotta be a méretezési szabványok előírásait, valamint a gazdasági követelményeket. Az Építőipari Főigazgatóság termelési főosztálya augusztus 7-én négy pontba foglalt határozatával új tervdokumentáció készítésére kötelezte a szövetkezetet.

Az ügy jelenleg is tovább bonyolódik: az építési határidőn vitatkozik a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat és a Szerszámkovács Ktsz. Az építők késve kapták meg a technológiai terveket, az egyik fontos berendezés tervdokumentációja például csak augusztus 18-án érkezett meg.

A Központi Döntőbizottság valószínűleg helyszíni szemle után hamarosan pontot tesz az újabb vita végére. Persze a sor még nem teljes, a ktsz vezetői nemrég arról tájékoztattak, hogy megindult a kötbérharc a tervező, a beruházó és az építő között.

Jártam az építkezésen. Ahogy mondani szokták, a munkák oroszlánrészét már elvégezték. Tető alatt van az épület, a kovácsműhely zsaluzásán e sorok írásakor dolgoztak. Sőt, az inkriminált kémény alapja is megvan már. Nem kell hozzá nagy szakértelem, hogy észrevegyük — kis jóindulattal határidőre is elkészülhetne az üzemház, amihez, egyébként nagyon fontos érdeke fűződik a szerszámkovácsoknak. Pontosan: 1968 januárjától év végéig 34 millió forint értékű termelésre készülnek, ebből 27,2 millió forintos exportmunkájuk van! Elég érv ahhoz, hogy eldöntsük: érdemesebb volna végre mellőzni a vitákat, a pörlekedéseket. Készüljön el inkább határidőre az üzemház — éppenséggel ezután is lebonyolíthatnák „megbeszéléseiket" az ügyben szereplő szervek.

Matkó István

Lezárultak az egyetemi fellebbezések

A Művelődésügyi Minisztériumba beküldött egyetemi fellebbezések és felülvizsgálati kérelmek elbírálását augusztus utolsó napjaiban befejezték. Mint ismeretes, fellebbezést azok a felvételi vizsgán megfelelt pályázók nyújthattak be, akiket az adott karon, szakon helyhiány miatt nem vettek fel.

A tudományegyetemek és a műszaki egyetemek nappali tagozatán elutasítottak közül összesen 865-en fellebbeztek, az esti levelező tagozatokon további 300-an adták be ilyen irányú kérelmüket.

A minisztériumi bizottság a fellebbezések elbírálásánál figyelembe vette a pályázó által elért pontszámot, családi, szociális körülményeit, továbbá, hogy dolgozott-e már, illetve volt-e katona. Egyes esetekben a bizottság más karra, szakra is átirányította a fellebbezőket, illetőleg felsőfokú technikumi felvételre javasolta. A bizottság 446 pályázót felvett, illetve előfelvételt biztosított a nappali tagozaton számukra. A fellebbezés során felvettek közül mindazok, akik katonai szolgálatra alkalmasak, csak annak letöltése után, a jövő év szeptemberében kezdhetik meg egyetemi tanulmányaikat.

Az érdekeltek a minisztériumi döntésről néhány napon belül értesítést kapnak. (MTI)

Október: múzeumi hónap

Szerda délután a Szépművészeti Múzeumban sajtóértekezletet tartott a Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. A kiállítások őszi programját, az októberi múzeumi hónap eseményeit ismertette Verő Gábor, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezetője.

Az események középpontjában az a nagyszabású jubileumi kiállítás kerül, amelyet a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum rendez a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára a Műcsarnokban. Értékes dokumentációs anyagok bőséges válogatásával mutatják be mindazt a változást, amely a forradalommal és utána bekövetkezett. A közönség elé tárják a Szovjetunió életének kiemelkedő eseményeit, eredményeit a gazdasági építésben, a tudományban, a kultúrában.

Gyűjtik a madárhangokat

A Velencei-tól mentén az ornitológusok évek óta gyűjtik a madárhangokat. Némely esetben heteket töltenek el egy-egy madártanya közelében, hogy megörökítsék a kiszemelt madarak „beszélgetéseit" vész- és hívójeleit. Az ornitológusok jelenleg a költöző madarak vándorlás előtti hangját veszik szalagra.